

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÒRGAN DEL «COMITÉ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

N.º 1174.

N.º 7

PRIMERA QUINZENA DE GENER

1918

PARAULES DE BENET XV

Al discurs de consuetud del cardenal degà donant al Papa les bones festes de Nadal, Benet XV ha respost amb paraules plenes del desig de la pau. «De les tribunes més autoritzades—diu—foren anunciades algunes bases fonamentals d'acord, aptes per desplegar una comuna intel·ligència; Nos les havíem simplement recollides per invitar els Caps dels Estats bel·ligerants a que les fessin objecte de particular estudi, amb l'intent d'arribar més aviat a satisfer aquell desig que jau secret i comprimit al fons del cor de tot-hom.»

El Papa, no havent mirat, en sa invitació a la pau, d'obtenir efectes immediats, podia pensar que era, aquesta invitació, com el gra de blat evangèlic «que no treu espiga sinó després que l'ha desfet la calor de la terra». «Sobretot—diu—Ens confortava la consciència del dret i del deure que teníem, de continuar en mig del món la missió pacífica i pacificadora de Jesucrist. Cap obstacle i cap perill ens semblaven capaçs de rompre el nostre propòsit de

obeir un deure i d'exercir el dret de qui representa el Príncep de la Pau. Però no neguem que al veure els esforços de les ja floreixents nacions empesos al paroxisme de la mutua destrucció, i tement que era més aprop que mai el suïcidi de l'Europa civil, Nos tristament clamàvem: doncs quan i com acabarà aquesta tragèdia cruel?» Però encara «sobre les tenebres que envolten la terra, esplendeix la llum de la fe, alta i tranquil·la»

«Avui han avançat d'acord el consell humà i el disegni diví; i mentre aquell ha subjugades regions, aquest ha acomplit el desig secular dels pares, tornant a donar a la Fe Cristiana els recintes sagrats i la gleba venerada on fou vessada aquella sang que ens redimí: Jerusalem.» Avui no és solament Betlem que havem de dur a la memòria, sinó també Jerusalem «on fou tallada la rama simbòlica de olivera i posada als peus del Príncep de la Pau al criat infantil i popular de «Hosanna al Fill de David.»

EL PARTIT SOCIALISTA FRANCÈS PARLA DE LA PAU

LA RESPOSTA AL QUESTIONARI DE STOCOLM

II

Quan començava la guerra, l'anorreament del contrari era la solució ovirada per francòfils, anglòfils o germanòfils, com a única. De utopies inversemblants eren motejades la Societat de les Nacions o la Unitat Moral d'Europa. Però avui (davant de les declaracions dels governs, de les declaracions del partit socialista francès, de les negociacions dels Imperis centrals amb Rússia, dels termes amb què es parla de les condicions de la pau venidora), aquelles utopies són la realitat pròxima i aquells anorreaments desitjats són remotes follies.

L'Europa restarà afeblida per la conflagració que sa renovació li reclamà. I és sols la força encara de les nacions i la temor de la força del contrari que prolonga la guerra. ¿Cal un exhauriment més absolut per a poder proclamar la fallida de la Força i el venidor triomf del Dret?

El partit socialista francès, després de parlar de la Societat de les Nacions, parla de la diplomàcia secreta. «Una de les primeres exigències de la situació creada per l'existència de la Societat de les Nacions, és la obligació imposada a tots els governs per la llei internacional i per les constitucions nacionals de sotmetre al control democràtic de llurs Parlaments totes les qüestions relatives a la llur política exterior.» «Qualsevol tractat que no s'hagi aprovat per els Parlaments de tots els països interessats, es declararà nul. Qualsevol govern signatari de un tractat secret, serà culpable de felonía.» I per això, la creació de Comissions d'Enquesta i d'Arbitrat-

ge. Les proposicions de la «League to esforce peace», amb la constitució només de l'arbitratge, *consagrarien* el dret a la guerra; cal, demés, la obligació de les nacions de intervenir, amb tots sos mitjans, contra l'Estat que no s'avingui a les decisions arbitrals, contra l'Estat violador del Dret. Es sota la salvaguarda de les garanties que comporta aquest règim, que progressivament les nacions s'obligarien a reduir els armaments.

Altre qüestió és la de les vies de comunicació. El passatge sobre les vies que donen l'accés directe de les nacions a les mars esdevenint neutre, com proposava el President Wilson en son Missatge de la Pau del 22 de gener de 1917, i generalitzant aquesta fórmula estenent-la a les vies fluvials i terrestres necessàries pel tràfic internacional entre els països, sota la garantia de la Societat de les Nacions, allò que era una deu de conflictes, esdevindria una nova assegurança de la pau.

Relacionades amb les qüestions bèl·liques hi han les qüestions econòmiques. «Si el món es retroba en l'estat d'anarquia en què es trobava en l'any 1914, o si no renuncia a l'anarquia sinó per a consolidar, en estat virtual de guerra, les al·liances que la guerra ha nuades, és mourà una guerra econòmica que, tard o d'hora, encendrà la guerra militar novament.» «Mentre no s'hagi donat el pas decisiu, mentre no s'hagi totalment substituït, en les relacions entre els pobles, el règim de la Força pel del Dret, o en altres termes, tant com no s'hagi instituït i organitzat poderosa-

ment la Societat de les Nacions, les relacions econòmiques dels pobles seràn dominades per la previsió i, finalment, per la preparació de la guerra pròxima. Cada poble perseguirà, forçosament, aquests tres objectius: acréixer sa posició econòmica, afeblir la de l'adversari, i esdevenir, sota el punt de vista econòmic com sota tots els altres punts de vista, enterament independents de l'adversari.

Una altra conseqüència d'aqueix règim d'inseguretat: podent haver-hi colisions fins a l'interior de un mateix grup, cada poble s'esforçarà per a poder, tant com li sigui possible, en cas de conflicte internacional, bastar-se a si mateix solament amb el concurs del seu «imperí». Així, els dominis nacionals tendiran, de més en més, tant des del punt de vista econòmic com des de tots els altres punts de vista, a la reclusió. La divisió internacional del treball s'endarrerirà. La humanitat tendirà a retrogradar de l'economia mundial a l'economia nacional, amb una reducció general de la producció del treball que constituirà una calamitat universal en un temps en què els pobles es doblegaran sota el pes de les càrregues econòmiques que la guerra els haurà llegat. I les causes econòmiques de conflicte que preexistien a la guerra actual seran reforçades per aqueix nacionalisme econòmic universal.

»Al contrari, l'adveniment de la Societat de les Nacions assegurarà el progrés de l'economia mundial i de la divisió internacional del treball.» «La Societat de les Nacions tindrà els seus tribunals de comerç, que coneixeràn sobre els delictes contra els bons costums comercials entre nacions.

»Sota aquestes garanties i totes aquelles que porta en si el nou règim, els Estats podran posar-se d'acord per a instituir la igualtat de tractament econòmic dels nacionals de tots els païssos a totes les colònies que no disfrutin de un estatut d'autonomia. Es el principi de la porta oberta, porta oberta a la importació dels productes, a l'exportació de les matèries, a la immigració dels homes i dels capitals, que duu pràcticament a la internacionalització econòmica de les colònies, fa desaparèixer de les relacions entre els Estats moderns el principal element de competències imperialistes, i crea, consegüentment, condicions eminentment favorables al manteniment de la pau. La porta oberta a les colònies deurà tenir per complement les relacions econòmiques més lliures possibles entre les metròpolis».

El partit socialista francès espera que «la Societat de les Nacions serà, alhora que el sindicat de garantia mutual dels pobles, la gran associació cooperativa de la labor humana.»

REALITATS

Vida econòmica i vida intel·lectual s'han enquadrades dins espais, no limitats per els Estats polítics, sinó per la terra i l'humanitat entera.

Que es tracti d'indústria, de comerç, de finances, de treball, de sanitat pública o bé d'art, de ciència, de lletres, els homes han establert contactes d'un

cap a l'altre del Planeta. Han dut llur existència individual sobre una base més ampla gràcies a la divisió del treball, al canvi, a la cooperació, però l'han tornada alhora més solidària. No han omesa sinó una cosa, posada més enllà del poder de llur llibertat, però no més enllà del poder de llurs govors: establir

el lligam obligatori entre totes les estructures espontàniament establertes i les ja tradicionals dels Estats, normalitzar el quadre general on puguin moure's en seguretat les llibertats i les vides, organitzar la Societat de les Nacions.

Mentre que s'internacionalitzaven els interessos, mentre que l'existència entera de cada país adquiria perxó una força acrescuda, un altre fenomen s'acomplia a l'interior de les Societats nacionals. L'estat, el vell Estat es transformava. Calia que o bé creés tots els serveis nous que una civilització més intensa exigia, i aleshores tendia vers una forma col·lectivista de la qual l'administració alemanya, després de la guerra sobretot, fornía l'exemple més típic; o bé consentís amb la missió de les associacions, posades entre ell i els individus.

Les Societats anglo-saxones n'han sobretot donat els models, però és en tot país que han ascendit durant el segle darrer. Societats, sindicats, Companyies financeres, trusts, acadèmies científiques, lligues d'acció social o moral, arreu les agrupacions s'han format, s'han engrandit, s'han federat, i les federacions s'han confederat. La noció de servei públic s'és perxó precisada i per contre-cop la de la mateixa sobirania. La Governació ha aparegut com desmembrada; l'autoritat organitzadora i cooperativa, s'és exercida, si no de dret, al menys de fet per una infinitat de petites potències col·lectives, potències la divisió de les quals no està basada sobre la divisió en territoris, sinó sobre la divisió en funcions i interessos. Es per-

xò que la Societat de les Nacions, haurà de reconèixer també aquest fet capital. Una simple unió de governs, a una època en què la vitalitat real resideix en les Associacions, deixaria fora d'ella les forces que veritablement ara esperen llur organització.

Lluita econòmica pels mercats, lluita del capital per les col·locacions millors, lluita dels treballadors per a millorar llur condició, lluita de les nacionalitats per a conservar llur llengua i llur ideal, lluita dels intel·lectuals, reformistes, moralistes, inventors o descobridors per aixamplar l'horitzó de l'esperit i elevar el nivell de la vida: veu's-aquí les grans realitats permanents els conflictes de les quals per sobre les fronteres cal que no degenerin en antagonismes irreductibles.

Perxò és que dins de la Societat universal de demà, *volens o nolens*, caldrà reconèixer un lloc i deixar exercir una influència a les Associacions esdevingudes internacionals. Una constitució mundial que es limités a associar els 52 governs del món no interessaria sinó polítics purs, dinastes o diplomàtics. Deixaria indiferents o hostils els representants d'interessos, qui, després de tenir consciència d'ells mateixos han aconseguit de donar-los una primera organització. A un Congrés o Parlament internacional encarregat de fer la llei comuna, cal enviar-hi al costat dels plenipotenciàries dels Estats, els delegats autoritzats de totes les altres formes organitzades.

PAU OTLET

ELS AMICS D'EUROPA seràn servits per abonament al periòdic VIDA OLOTINA a qui es dirigeixi a l'Administració, acompanyant l'import de la subscripció que és de 1'25 pessetes al trimestre.

ADREÇA DEL PERIÒDIC: «Lliga Regionalista», OLOT.—ADREÇA DEL COMITÈ: Carrer de Balma, 65, 1er., BARCELONA.

Impremta de Pere Aubert=Olot